

2003 Godišnji izvještaj udruženja "Udružene žene" Banja Luka, RS, Bosna i Hercegovina

Kontakt informacije:

Udružene žene Banja Luka

Adresa: Kralja Petra I Karađorđevića 70,

78000 Banjaluka, Bosna i Hercegovina

Telefoni: ++387 51 219 639, 219 640

Telefon/faks: ++387 51 219 638

E-mail: natasap@inecco.net

Nada Golubović, Predsjednica Udruženja

1. Uvod

Udruženje "Udružene žene" Banja Luka je nevladina organizacija osnovana 16. avgusta 1996 godine u Banja Luci. Kroz aktivnosti i projekte našeg udruženja, mi se zalažemo za poboljšanje društvenog položaja žene i njeno pravo na život bez nasilja u porodici i javnom životu. Želimo vidjeti više žena na pozicijama donošenja odluka u zvaničnim institucijama Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Naša vizija je: "Žena svijesna svoje moći, ravnopravna, poštovana, zaposlena i srećna".

Naša misija je: "Jačanje i afirmacija žena kroz zalaganje za rad na primjeni ženskih ljudskih prava".

Pred Vama se nalazi godišnji izvještaj našeg udruženja za 2003 godinu. On se sastoji od sljedećih dijelova: opšti strateški ciljevi/prioriteti za 2003 godinu, opis političkog, društvenog i ekonomskog okruženja u kojem smo realizovali naše aktivnosti, opis realizovanih aktivnosti i projekata Udruženih žena u 2003 godini (aktivnosti borbe protiv nasilja nad ženama, aktivnosti na podizanju javne svijesti o trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini, aktivnosti borbe za ravnopravnost polova i poboljšanje položaja žena u javnom i političkom životu i naše akcije javnog zalaganja za jačanje uloge žena u našem društvu i smanjenje diskriminacije po osnovu pola), jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama, pregled seminara i radionica kojima smo prisustvovali tokom 2003 godine, prepreke u našem radu, strateški prioriteti za 2004 godinu i finansijski pregled za 2003 godinu.

Nadamo se da će Vam ove informacije obezbjediti opštu sliku o našem radu tokom 2003 godine i našim planovima za 2004 godinu. Članice i članovi i profesionalno zaposlene osobe u Udruženim ženama Banja Luka će Vam rado pružiti sve dodatne informacije, kako biste imali bolji uvid u specifične detalje o našim aktivnostima i radu.

2. Opšti strateški ciljevi i prioriteti za 2003 godinu

- Borba protiv nasilja nad ženama kroz sljedeće aktivnosti: pružanje besplatne pravne i psihosocijalne pomoći ženama i djeci žrtvama nasilja, rad na uvođenju novih zvaničnih politika i inistitucionalnih mehanizama za borbu protiv nasilja nad ženama (promjena postojeće i uvođenje nove legislative i institucionalnih mjera, povećanje senzibilnosti policajaca, efikasniji rad centara za socijalni rad itd.), obezbjeđivanje skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u momentima aktunog nasilja (otvaranje sigurne kuće u Banja Luci), jačanje svijesti šire populacije o nasilju nad ženama kroz zalaganje u medijima (organizovanje TV i radio diskusija i programa) i jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama koje se bave problemom nasilja nad ženama u zemlji i inostranstvu;

- Osnajivanje žena za njihovo učešće u društvenim promjenama kroz njihovu aktivnu ulogu u stvaranju javnih politika i političkom donošenju odluka na lokalnom, entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini i borba za jednakost polova u javnom i političkom životu u BiH kroz sljedeće aktivnosti: inteziviranje saradnje sa ženama političkim predstavnicama u lokalnim vijećima, kao i u entitetskim parlamentima i Parlamentarnoj skupštini BiH, osnaživanje žena u političkim partijama kroz obezbjeđivanje novih vještina (javno zalaganje, lobiranje, kominikacija sa medijima, vođenje kampanja i sl.), medijske aktivnosti usmjerene na podsticanje žena da uzmu aktivno učešće u političkom i javnom životu (TV i radio programi i diskusije itd.), organizovanje javnih rasprava i okruglih stolova za građanke i građane Banja Luke i druge slične aktivnosti;

- Javno zalaganje za jačanje položaja žena u našem društvu i smanjenje diskriminacije žena u političkoj, ekonomskoj i društvenoj sferi kroz praćenje pozitivnih pravnih propisa i iniciranje procesa promjena diskriminirajućih zakona;

- Povećanje javne svijesti o trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini i javno zalaganje za efikasniji rad zvaničnih institucija u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini na sprečavanju trgovine ljudima;
- Jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama u Banja Luci, Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini i drugim zemljama u regiji (razvijanje zajedničkih projekata i inicijativa, razmjena informacija i ekspertiza, pomoć i saradnja na razvoju vještina i povećanja znanja o ženskim ljudskim pravima i ravnopravnosti polova itd.);
- Razvoj unutrašnjih kapaciteta Udruženih žena Banja Luka kroz angažovanje novih članica i članova, volonterki i volontera i profesionalnog osoblja, koji će zajedno raditi na razvoju organizacijske održivosti kroz dugoročno finansijsko i programsko planiranje i upravljanje.

3. Političko, društveno i ekonomsko okruženje u kojem smo realizovali naše aktivnosti tokom 2003 godine

- U periodu od januara do jula 2003 godine, gđin. Paddy Ashdawn, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu je nametnuo brojne zakonodavne i političke promjene koje su bile usmjerene prema ostvarivanju uticaja na opštu situaciju u našoj zemlji. On je imenovao nove sudije Krivičnog suda Bosne i Hercegovine i nametnuo nekoliko važnih zakonodavnih akata u području krivičnog prava, kako slijedi: Zakon o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, Krivični zakon Bosne i Hercegovine i Zakon o sudskoj policiji BiH. Tokom maja 2003 godine, donio je nekoliko važnih odluka u području zaštite imovinskih prava izbjeglica i raseljenih lica, kako slijedi: Odluka u nadležnosti Komisije za imovinske zahtjeve izbjeglica i raseljenih lica u Republici Srpskoj i promjene u Zakonu o prestanku važenja Zakona o korištenju napuštene imovine u Republici Srpskoj. Pored toga, Visoki predstavnik za BiH je objavio odluku o promjenama u ustavima Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, kojima je naložio entitetskim vlastima da brišu odrednice koje upućuju na državnost entiteta. Međutim, nekoliko političara u Republici Srpskoj je izrazilo svoje žestoko protivljenje ovakvim mjerama, povezujući ih sa pokušajima međunarodne zajednice da ukine Republiku Srpsku. Početkom jula 2003 godine, nevladina organizacija "Evropska Inicijativa za Stabilnost" (ESI), sa sjedištem u Berlinu i Sarajevu je objavila veoma kritički izvještaj o aktivnostima OHR-a, optužujući ovu instituciju za usporavanje demokratskih procesa u Bosni i Hercegovini.
- Možemo primjetiti da se položaj izbjeglica i raseljenih lica u Republici Srpskoj nije generalno promjenio, bez obzira na činjenicu da neke međunarodne organizacije, kao što je Međunarodna Krizna Grupa (ICG) izvještava o broju od 150 000 građana Bosne i Hercegovine koji su uspjeli da povrate svoju imovinu, što predstavlja 62% od ukupnog broja zahtjeva za povrat imovine. Mediji u Republici Srpskoj su prenosili izvještaje o zvaničnom stavu Vlade RS da izbjeglice koje odluče da ostanu u Republici Srpskoj neće primati pomoć iz budžetskih fondova. Prema Aneksu 7. Dejtonskog mirovnog sporazuma, izbjeglice imaju pravo povratka, zamjene imovine i pravične naknade. Bez obzira na ove odredbe, do sada su zvanične vlasti i predstavnici međunarodne zajednice samo podržavali povratke u predhodna mjesta boravka i nije bilo inicijativa ili podrške za aktivnosti pravične naknade. Ovakva situacija je provocirala proteste izbjegličkih udruženja, kao što je udruženje "Ostanak" u Republici Srpskoj, koje se zalaže za prava izbjeglica da ostanu u sadašnjim mjestima prebivališta.
- Tokom januara 2003 godine, Narodna skupština Republike Srpske je imenovala novu Vladu RS. Gđin. Dragan Mikerević iz PDP-a (Partije demokratskog progresa) je imenovan za Premijera i na 16 ministarskih pozicija ministri su imenovani u skladu sa odlukom o konstitutivnosti svih naroda na cjelokupnoj teritoriji Bosne i Hercegovine – 8 ministara iz reda srpskog naroda, 5 ministara iz reda bošnjačkog naroda i 3 ministra iz reda hrvatskog naroda. Za nas predstavlja razočarenje što nijedna žena nije imenovana na izvršnu poziciju kao ministarka i ovo svakako predstavlja korak nazad u našim naporima da ojačamo položaj žena u političkom životu u Republici Srpskoj i stvorimo jednake mogućnosti za žene da učestvuju u procesima donošenja odluka. Odmah nakon imenovanja, udruženje

Udružene žene Banja Luka je reagovalo slanjem protestnog pisma Predsjedniku Vlade RS, gđinu Mikereviću. U dopisu koji smo dobili od Predsjednika Vlade RS-a, gđin Mikerević nas je obavjestio da je tražio od političkih partija u Republici Srpskoj da predlože žene kandidatkinje, međutim da niti jedna partija nije ispoštovala ovaj zahtjev. Tokom našeg sastanka sa Predsjednikom Vlade RS u aprilu 2003 godine, iskoristili smo priliku da lobiramo za ženu kandidatkinju na upražnjeno mjesto Ministra finansija RS i predložili smo nekoliko žena za ovu poziciju. Iako naši zahtjevi nisu zadobili podršku u Vladi Republike Srpske, smatramo da smo učinili mali napredak u otvaranju dijaloga i komunikacije između vladinih institucija i inicijativa nevladinih organizacija, kao i za naše akcije javnog zalaganja i lobiranja za više žena u političkim strukturama u našem društvu. Mi ćemo nastaviti sa inicijativama vršenja pritiska na najviše strukture izvršne vlasti da učestvuju u pozitivnim promjenama koje se odnose na postizanje ravnopravnosti polova i ukupnog položaja žena u društvu.

- Kao dio politike opsežnih ekonomskih i društvenih reformi, Vlada Republike Srpske je objavila inicijativu zakonodavnih reformi, takozvanu "Buldožer Inicijativu", koja bi trebalo da uvede oko 150 novih zakona po skraćenoj proceduri. U periodu od 07. maja do 15. juna 2003 godine, Vlada Republike Srpske je sprovela inicijativu pod nazivom "40 dana dijaloga o socijalnim reformama" kroz organizovanje javnih rasprava sa vladinim predstavnicima o trenutnom zakonodavstvu i reformama politike i kako će one uticati na građane Republike Srpske. Ove rasprave su održane na lokalnom nivou pod sloganom "Recite, Vlada sluša".

Iako ovaj proces predstavlja postepeni napredak u otvaranju vladinih institucija prema široj javnosti i građanima kroz reklamiranje i kampanje, primjetno je da je samo mali broj građana učestvovao u raspravama, što svakako pokazuje nedostatak povjerenja u iskrene napore zvaničnih institucija da unaprijede tešku socijalnu situaciju u Republici Srpskoj. Pogoršanje u socijalnom standardu i sigurnosti je vidljivo kroz tri štrajka koja su se desila u periodu od prvih šest mjeseci u Republici Srpskoj. Prvi štrajk je bio organizovan od strane radnika Elektroprivrede, državnog preduzeća od strateške važnosti za Republiku Srpsku, koje je ušlo u proces privatizacije. Štrajk je bio organizovan od strane radnika koji se protive privatizaciji, uz argumente da su zabrinuti zbog toga što mnogi od njih mogu ostati bez posla. Drugi štrajk je organizovan od strane univerzitetskih radnika u Republici Srpskoj, po prvi put u poslijeratnom periodu. Glavni razlog za iniciranje protesta je bila odluka Vlade Republike Srpske da smanji plate univerzitetskih profesora. Vlada Republike Srpske nije reagovala na zahtjeve sa univerziteta u Republici Srpskoj. Treći štrajk je bio organizovan od strane medicinskih radnika u kliničkom centru u Banja Luci, zbog loših radnih uslova i neisplaćenih plata za period od šest mjeseci.

- U maju 2003 godine, Parlamentarna skupština Republike Srpske je usvojila Zakon o ravnopravnosti polova BiH i ovaj Zakon je stupio na snagu u junu 2003 godine. Smatramo veoma važnim da je u saradnji sa brojnim organizacijama koje učestvuju u radu Gender koalicije BiH i naša organizacija učestvovala u izradi odredbi i lobiranju za donošenje ovog Zakona, budući da je njegova primjena u praksi veoma važna za naš budući rad. Ovaj Zakon bi svakako trebao da predstavlja početni korak za mnoge akcije promjena zvanične politike usmjerene na smanjenje diskriminacije na osnovu pola u BiH, ali isto tako obezbjeđuje važan instrument za nas koji djelujemo na nivou građanskog društva da možemo izvršiti pritiske za pozitivne promjene diskriminirajućeg zakonodavstva i uvođenje inicijativa promovisanja afirmativne akcije u vladinim strukturama. Važna činjenica je da Zakon o ravnopravnosti polova BiH uključuje kaznene odredbe i obavezu državnih i entitetskih institucija da prilagode druge zakone sa njegovim odredbama. Na primjer, u praktičnoj promjeni to znači da možemo insistirati na promjenama Izbornog zakona BiH, koji je u onovim diskriminirajući, ali isto tako da zahtijevamo od svih nivoa vlasti da osiguraju jednak broj žena i muškaraca u svim strukturama donošenja odluka i da pokrenemo druge slične aktivnosti.
- Tokom perioda avgust -septembar 2003 godine, vodili su se intenzivni pregovori između predstavnika različitih sindikata i Vlade Republike Srpske u odnosu na pitanje razvoja socijalnog programa za

unapređenje statusa zaposlenih radnika i kreiranja jasne zvanične politike koja se odnosi na nezaposlene. Zahtjevi sindikata su bili usmjereni na bržu rekonstrukciju ekonomije i preduzeća u državnom vlasništvu, kao i za pronalaženje rješenja za one radnike koji su tokom procesa privatizacije ostali bez posla. Glavni sindikalni rukovodilac u Republici Srpskoj gđin. Čedo Volaš je imao nekoliko medijskih izjava u kojima je ukazao na obećanja Vlade Republike Srpske da će usvojiti novu socijalnu politiku početkom decembra 2003 godine, što se nažalost još uvijek nije desilo.

- Tokom 2003 godine, Bosna i Hercegovina je započela intenzivni proces ekonomskih, socijalnih i političkih reformi koje su usmjerene na uključivanje u međunarodne asocijacije i programe, kao što su NATO program Partnerstvo za Mir i iniciranje procesa pridruživanja Evropskoj Uniji. Ovaj proces je snažno obilježen pojačanim pritiskom međunarodnih organizacija i inostranih diplomatskih predstavnika na entitetske i državne institucije i vladine službenike. Glavne primjedbe u Republici Srpskoj se odnose na postojanje vidljivih namjera da se tokom procesa izvrši revizija Dejtonskog mirovnog sporazuma u korist smanjenja ovlaštenja entiteta i jačanja državnih institucija. Ovaj će proces biti intenzivno nastavljen tokom 2004 godine i nesumnjivo će jako uticati na dalji politički i društveni razvoj u Bosni i Hercegovini.

4. Realizovane aktivnosti/projekti

Naše aktivnosti u 2003 godini su bile u skladu sa strateškim ciljevima, prioritetima, misijom i vizijom naše organizacije.

Aktivnosti koje se odnose na borbu protiv nasilja nad ženama

a). Žena i pravo - VII 2003 - besplatna pravna i psihosocijalna pomoć za žene žrtve nasilja. Naše udruženje realizuje ovaj projekat u saradnji sa Helsinškim parlamentom građana Banja Luka od 1997 godine, zahvaljujući razumjevanju i dugoročnoj podršci od strane Fondacije Kvinna till Kvinna iz Švedske. Tokom 2003 godine, u okviru ovog projekta smo realizovali sljedeće aktivnosti: besplatna pravna pomoć i zastupanje na sudovima i drugim zvaničnim instucijama, besplatna pomoć socijalne radnice i kliničke psihologinje, SOS linije i podrška volonterki za žene, djevojke i djecu žrtve nasilja, organizovanje dvanaest radionica o nasilju u porodici za Vijeća za saradnju roditelja, nastavnika i učenika u osnovnim školama u Banja Luci, Prijedoru i Gradišci, organizovanje sedmičnih diskusionih grupa sa ženama žrtvama nasilja, organizovanje redovnih mjesečnih sastanaka sa ženama političarkama i zastupnicama u Narodnoj skupštini Republike Srpske, mjesečni radio programi na teme koje se odnose na zaštitu ženskih ljudskih prava i jednakosti među polovima, štampanje brošure - Vodiča za zlostavljane žene, sa osnovnim informacijama o samopomoći, zakonodavnoj pomoći i kontakt informacije o nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama koje mogu zaštititi žene protiv nasilja.

Postignuti rezultati: tokom 2003 godine, obezbjedili smo pravnu i psihosocijalnu pomoć za 669 žena korisnica projekta iz Banja Luke i okoline i uspješno zatvorili **82** slučaja (neki od njih su slučajevi koji su nastavljeni od 2002 godine). Kancelarija ima redovne smjene volonterki na SOS liniji svaki dan od 5:00 do 9:00 poslije podne. Tokom 2003 godine, bilo je **976** poziva za pomoć od strane žena žrtava nasilja i njihovih bliskih rođaka, kao što su kćerke i sinovi, braća, tetke i majke. U nekolicini slučajeva se desilo da su susjedi zvali SOS liniji dok je još trajalo nasilje, tako da su naše volonterke zvale policiju koja je odlazila na lice mjesta. Žene žrtve nasilja su dobile podršku od drugih žena koje su preživjele nasilje u porodici i tokom sedmičnih diskusionih grupa bili smo u mogućnosti da ih okupimo i da im damo priliku da razgovaraju otvoreno o svojim iskustvima i da pokušaju prevazići postojeće traume kroz otvoren razgovor. Naša podrška kroz organizovanje diskusionih grupa je takođe služila kao edukacija za žene da nauče kako da se bore sa svojim problemima u budućnosti i da pomognu drugim ženama u svojoj okolini. Novo i unapređeno izdanje Žeske teke - Vodiča za zlostavljane žene se pokazalo kao veoma korisno u obezbjeđivanju osnovnih informacija i njihovim uvođenjem u činjenice o nasilju i profilu nasilnika,

moгуćnostima samopomoći i podrške koju mogu dobiti od nevladinih organizacija i zvaničnih institucija, kao i pozitivnu pravnu regulativu i zaštitu obezbjeđenu kroz domaće zakone.

Kroz naše radionice za Vijeća za saradnju roditelja, nastavnika i učenika u Banja Luci, Prijedoru i Gradišci, bile smo u mogućnosti da ih edukujemo o nasilju nad ženama i djecom i podržimo ih da se bore protiv nasilja u porodici u njihovim lokalnim zajednicama. Naši sastanci sa ženama političarkama su inicirali naš zajednički rad na lobiranju za važne zakonodavne promjene i osiguranje boljeg položaja žena. Redovni sastanci su unaprijedili našu saradnju i pomogli nam da imamo bolje razumjevanje unutrašnjih procedura unutar vladinih institucija, što će svakako povećati efektivnost naših budućih akcija zalaganja. Ovaj projekat će se nastaviti u 2004 godini.

Tokom proteklih godina realizacije ovog projekta, naša inicijativa je postala prepoznatljiva među ženama u Banja Luci i Republici Srpskoj kao jedna od mogućnosti za borbu za rješavanje njihovih pravnih, socijalnih i psiholoških problema koji su povezani sa nasiljem i obezbjeđivanje njihovih prava pred različitim zvaničnim institucijama. Iako smo imali velike prepreke, uspjeli smo uspostaviti dobru saradnju sa zvaničnim institucijama, posebno sa Centrom za socijalni rad u Banja Luci i policijom.

b). Otvaranje sigurne kuće/skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luka

Projekat predstavlja rezultat dugoročnih napora i našeg lobiranja međunarodnih organizacija i lokalnih zvaničnih institucija od strane članica i članova i podržavatelja udruženja Udružene žene Banja Luka. Osnovni cilj ovog projekta je obezbjeđenje privremenog skloništa za žrtve nasilja u porodici u trenutcima akutnog nasilja.

Zahvaljujući našem dugoročnom lobiranju lokalnih institucija i Predsjednika Vlade RS, uspjeli smo dobiti finansijsku podršku za kupovinu sigurne kuće/skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci. U realizaciji ove inicijative smo imale podršku naših prijateljica, žena zastupnica u Narodnoj skupštini RS i lokalnom gradskom vijeću Banja Luke, kao i Gender centra Republike Srpske koji nam je obezbjedio pismo podrške.

imali smo problema da realizujemo odluku Vlade grada Banja Luke o predhodno dodjeljenom gradskom građevinskom zemljištu za postavljanje montažne kuće, zbog toga što je Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu promjenio zakon. Radi toga smo odlučili sa kupimo gotovu kuću u okolini Banja Luke.

Budući da sredstva koja smo dobili od Vlade Republike Srpske nisu bila dovoljna i za pokrivanje troškova poreza i djela cijene kuće, aplicirali smo za urgentnu pomoć kod Fonda otovreno društvo BiH, koji nas je podržao i obezbjedio pomoć za ostatak troškova.

Zahvaljujući podršci i razumjevanju od strane gđe Vivian Bang iz kancelarije Evropske policije u Banja Luci, uspješno smo lobirali Ambasadu Kraljevine Danske u bosni i Hercegovini da nam obezbjedi dodatnu podršku za izvođenje završnih radova na kući. Ova inicijativa je trenutno u toku preko kancelarije Danskog vijeća za izbjeglice iz Mostara koja će izvršiti završne radove i renovaciju kuće. Sklonište/sigurna kuća bi trebalo da bude stavljeno u funkciju tokom 2004 godine.

c). Učešće u pisanju alternativnog izvještaja na Konvenciju o zabrani svih oblika diskriminacije nad ženama iz 1979 godine (CEDAW Konvencija).

U saradnji sa brojnim ženskim nevladinim organizacijama širom Bosne i Hercegovine, naše udruženje je radilo na dijelu alternativnog izvještaja koji se odnosi na nasilje nad ženama i trgovinu ženama u Bosni i Hercegovini. Ova aktivnost je sprovedena u saradnji sa Međunarodnom pravnom grupom za ljudska prava. Polovinom decembra 2003 godine, članica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala u javnom saslušanju i diskusiji o zvaničnom CEDAW izvještaju Bosne i Hercegovine, koja je organizovana od strane komisije za jednakost polova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

d). Sprečavanja nasilja u porodici - zajednički projekat sa zvaničnim institucijama u Republici Srpskoj

Projekat je počeo sa realizacijom u decembru 2003 godine i biće završen u avgustu 2004 godine. Sastoji se od multidisciplinarnih aktivnosti usmjerenih prema žrtvama i počiniocima nasilja u porodici. Važno je naglasiti da su naše partnerske organizacije u ovom projektu Centar za socijalni rad Banja Luka, Gender centar Republike Srpske, Organizacija porodičnih terapeuta "Pro Familia" Banja Luka i Centar javne bezbjednosti Banja Luka.

Aktivnosti projekta su usmjerene prema organizovanju treninga o nasilju u porodici za radnike u policiji u nekoliko policijskih stanica u Banja Luci, organizacije okruglog o prevenciji nasilja u porodici i programa usmjerenog na direktan rad sa porodicama koje su pogođene nasiljem u porodici, putem eksperimentalnog savjetovaništa sa počiniocima nasilja.

e). Učešće u radnoj grupi koja radi na nacrtu Zakona za zaštitu od nasilja u porodici

Inicijativa je imala za cilj da poveže predstavnike nevladinih organizacija koje se bave problemima nasilja u porodici, predstavnike sudova, policije i centara za socijalni rad iz Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na nekoliko sastanaka i primjerile su da su nevladine organizacije nažalost isključene iz rada užih radnih grupa koje su sastavljene isključivo od predstavnika policije i sudova. Stekli smo utisak da smo pozvani na učešće u ovoj inicijativi da ispunimo formalnu savjetodavnu ulogu bez mogućnosti da utičemo na sadržaj nacrtu zakona svojim prijedlozima i mišljenjem na članove uže radne grupe koji faktički pišu zakon. Potrebno je takođe naglasiti da imamo suprotne stavove o kaznama za nasilje u porodici, za koje oni žele da predvide prekršajnu kaznu u ovom zakonu, i time umanje značaj odredbe nasilja u porodici kao krivičnog djela, kako je već regulisano Krivičnim zakonom Republike Srpske i Krivičnog zakona Federacije BiH. U prijedlogu nacrtu zakona se pojavljuje dobra inicijativa za uvođenje zaštitnih mjera za slučajeve nasilja u porodici (na primjer, uvođenje mjere zabrana prilaska nasilnika žrtvama nasilja i obavezni pritvor nasilnika) ali su one nedovoljno jasno formulisane, što otvara mogućnost za manipulacije u praksi.

Nakon konsultacija koje smo imali sa nekoliko ženskih organizacija iz oba entiteta Bosne i Hercegovine i organizacija članica Gender koalicije BiH, posebno diskusije koje smo imali tokom radionice usmjerene na stvaranje Platforme za akciju NVO-a za primjenu Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, koju smo organizovali u decembru 2003 godine u Banja Luci, odlučili smo da razvijemo naš prijedlog Zakona i lobiramo zakonodavce za zakon koji će imati stvarni pozitivni uticaj u praksi i pružiti podršku žrtvama nasilja u porodici u stvarnom životu.

Aktivnosti za povećanje javne svijesti o trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini

a). Realizacija projekta "One Time Action–Aktivnosti na borbi protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini". Aktivnosti projekta su bile usmjerene na predavanja o trgovini ljudima koja su organizovana u osnovnim školama u Banja Luci i Bosanskoj Gradišci, radio programa i televizijskih emisija sa gostima iz zvaničnih institucija i nevladinih organizacija koje su aktivne na pronalaženju rješenja za ovaj problem. Kao dio projekta, organizovali smo i malu poster kampanju u periodu od decembra 2002 do marta 2003.

b). Organizovanje okruglog stola "Prevenција trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini - Mogućnosti saradnje između nevladinih organizacija i zvaničnih institucija". Organizovali smo ovaj okrugli sto u saradnji sa nevladinom organizacijom LARA iz Bijeljine, uz finansijsku podršku Pkata stabilnosti za Jugoistočnu Evropu i Ambasade Češke republike u BiH. Glavni cilj okruglog stola je bila razmjena iskustava i trenutnih strategija i traganje za mogućnostima saradnje između nevladinih organizacija i zvaničnih institucija u borbi protiv trgovine ljudima u BiH. Učesnici su bili predstavnice i predstavnici zvaničnih institucija i lokalnih i međunarodnih nevladinih organizacija koje rade na problemu trgovine ljudima u BiH.

c). Učešće u radu RING NVO mreže za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini

Tokom vremenskog perioda od aprila 2003 godine do novembra 2003 godine, Udružene žene Banja Luka su vršile koordinacijske aktivnosti mreže i organizovali smo nekoliko sastanaka i razmjenu informacija između organizacija članica mreže. Za ovu svrhu smo koristili finansijsku podršku koju smo dobili od Mama Cash Fondacije iz Nizozemske. Organizacije članice mreže su osnovale mrežu sa ciljem organizovanja zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i bolje koordinacije na borbi za sprečavanje trgovine ženama i djevojkama u Bosni i Hercegovini, kao i ostvarivanje pritiska na zvanične institucije u cilju razvitka održivih politika na borbi protiv trgovine ljudima.

d). Radni sastanci sa regionalnom radnom grupom organizovanom na inicijativu OSCE-a Banja Luka. Tokom perioda avgust - oktobar 2003, članice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na radnim sastancima u OSCE Regionalnom centru Banja Luka i time podržali inicijativu stvaranja grupe protiv trgovine ljudima na regionalnom nivou. Predstavnicima OSCE-a žele započeti sa edukacijom protiv trgovine ljudima u završnim razredima osnovnih škola u regiji Banja Luka i članice i članovi Udruženih žena su pozvani da učestvuju u projektu kao trenerice i treneri i kroz obježbjedivanje konsultantskih usluga.

e). Sastanci sa predstavnicima državne radne grupe za prevenciju trgovine i ilegalne migracije ljudi. Predstavnicima lokalnih vlasti koji se bave borbom protiv trgovine ljudima u BiH su organizovali ovaj sastanak u decembru 2003 godine u Sarajevu. Na sastanku su predstavljene dosadašnje aktivnosti vladinih organizacija i planovi za naredni period. Iako smo primjetili da su nevladine organizacije samo formalno pozvane na ovaj sastanak, smatramo da je naše učešće bilo korisno, prije svega što smo uspjeli obezbjediti informacije o aktivnostima državnih organa i te informacije će nam biti korisne u smislu sredstva za razvoj naših aktivnosti javnog zalaganja.

Aktivnosti na borbi za jednakost među polovima i poboljšanje položaja žena u javnom i političkom životu

a). Žena danas - Faza VII 2003. Od 1997 godine, Udružene žene Banja Luka realizuju ovaj projekat u saradnji sa Helsinškim parlamentom građana Banja Luka, zahvaljujući dugogodišnjoj podršci i razumjevanju Kvinne till Kvinne iz Švedske. Tokom 2003 godine, realizovali smo sljedeće aktivnosti: pripremne sastanke sa ženama predstavnicima političkih partija u kancelarijama hCa Banja Luka i Udruženih žena Banja Luka, javne tribine u Banja Luci, TV javne diskusije, okrugli stolovi, TV okrugli stolovi, radionice za žene u javnom i političkom životu, pres konferencije o aktivnostima organizacija koje učestvuju u realizaciji projekta i štampanje brošure o aktivnostima naše dvije organizacije. Generalni cilj projekta je smanjenje svih oblika diskriminacije prema ženama i stvaranje društvenog okruženja u kojem su žene i muškarci jednaki.

Postignuti rezultati: Problemi žena i goruća pitanja u našem društvu su predstavljena u medijima putem različitih televizijskih diskusija. Razvili smo dobru saradnju sa ženama iz različitih političkih partija. Tokom realizacije projekta, obezbjedili smo kontinuiranu podršku ženama u javnom i političkom životu. Pored žena iz političkih partija, uspostavili smo dobru saradnju sa brojnim muškarcima iz javnog i političkog života. Koristeći pristup analize logičkog okvira u našim radionicama i javnim tribinama, educirale smo žene iz nevladinih organizacija i političkih partija o važnosti učešća žena u svim nivoima javnog i političkog života - od političkih partija do drugih segmenata društva. Naše aktivnosti su bile dobro pokrivene u medijima u plaćenim programima. Ove godine, mediji su bili zainteresovani za probleme žena i pokrivali su naše aktivnosti i u terminima koji nisu bili zakupljeni. Organizovali smo jedan regionalni okrugli sto, na kojem smo diskutovali o izvještajima na CEDAW Konvenciju u zemljama nastalim raspadom bivše Jugoslavije. Iako na žalost nismo imali predstavnice svih zemalja, kroz razmjenu iskustava smo bili u mogućnosti da utvrdimo da su nam problemi slični i da naše zemlje ne obraćaju dovoljno pažnje na probleme žena koji su regulisani u Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije

nad ženama iz 1979 godine. U okviru naših aktivnosti tokom 2003 godine, organizovale smo takođe šest javnih tribina, jedan regionalni okrugli sto, pet radionica, osam TV diskusija, tri pres konferencija i jedanaest sastanaka Savjetodavnog odbora projekta, te smo pripremili brošure za svaku javnu tribinu i završnu godišnju brošuru projekta.

b). Realizacija projekta "Od zakona do stvarne ravnopravnosti". Projekat će biti realizovan u saradnji sa Centrom za žene ŽAR iz Sarajeva, zahvaljujući finansijskoj podršci Fonda otvoreno društvo Bosne i Hercegovine. Projekat će biti realizovan u periodu od novembra 2003 godine do marta 2004 godine i njegov osnovni cilj je stvaranje Platforme za akciju nevladinih organizacija u BiH, koja će odrediti kratkoročne i dugoročne strategije za implementaciju Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, na svim nivoima - od lokalne zajednice do državnog nivoa. Kao dio projektnih aktivnosti, namjeravamo organizovati dvije entitetske radionice i jednu konferenciju na nivou Bosne i Hercegovine, kako bismo omogućili predstavnicama ženskih nevladinih organizacija i ženama iz političkih partija da zajedno rade na prioritetima u implementaciji Zakona o ravnopravnosti polova u BiH kroz razvoj zajedničke Platforme za akciju. Nadamo se da će naše radionice i konferencija obezbjediti konkretne korake i strategiju za buduće aktivnosti na borbi za jednak položaj žena i muškaraca u našem društvu. Za ove aktivnosti imamo veliku podršku od strane nevladinih organizacija članica Gender koalicije u BiH i Međunarodne pravne grupe za ljudska prava, kancelarije u BiH.

Javno zalaganje za jačanje položaja žena u našem društvu i smanjenje diskriminacije po osnovu pola

a). Realizacija medijskog projekta "Jačanje javne svijesti o diskriminaciji nad ženama i kršenjima ljudskih prava zasnovanih na polu u Bosni i Hercegovini". Ovaj jednogodišnji projekat je započeo u junu 2003 godine i Udružene žene Banja Luka ga realizuju u saradnji sa ženskom organizacijom AmicaEv Freiburg iz Njemačke, zahvaljujući finansijskoj podršci EED Njemačke. Projekat je usmjeren na povećanje svijesti o ženskim ljudskim pravima i problemima koji su definisani Pekinškom deklaracijom i njenom Platformom za akciju, koja je usvojena na UN Konferenciji posvećenoj ženama 1995 godine. Projektna aktivnosti su sljedeće: organizacija jedanaest televizijskih programa i diskusija o specifičnim temama koje su vezane za zaštitu ženskih ljudskih prava, položaj žena u našem društvu i primjenu Platforme za akciju Pekinške deklaracije, organizovanje dva terenska istraživanja - jedno na početku projekta i jedno na kraju projekta, sa ciljem sticanja uvida o stanju i poštovanju ženskih ljudskih prava i položaja žena u našem društvu, štampanja brošure sa tekstovima naših gošći i gostiju u televizijskim diskusijama i rezultata istraživanja i organizacija pres konferencije, kako bismo predstavili rezultate projekta javnosti i izvršili pritisak na zvanične institucije u Republici Srpskoj da unaprijede stanje ženskih ljudskih prava u našoj zemlji.

Postignuti rezultati: Dosadašnjom realizacijom projekta smo uspjeli da široj javnosti učinimo vidljivim probleme žena i podstaknemo zvanične institucije da učine dodatne napore na realizaciji Platforme za akciju Pekinške deklaracije iz 1995 godine. Ovo je jasno vidljivo iz činjenice da su zvanične institucije pokazale interesovanje za naš projekat i putem svojih službenika direktno učestvovala u televizijskim diskusijama o problemima žena, koje je organizovala jedna lokalna ženska nevladina organizacija, te time učinili transparentnim široj javnosti i građanima i građankama postojanje (i nepostojanje) efikasnog državnog djelovanja na rješavanju tih problema. Ovo će svakako uticati na otvaranje dijaloga između "vlade i javnosti" i podstaći debatu o diskriminaciji po osnovu pola i nedostatku inicijative zvaničnih organa vlasti na unapređenju poštovanja ženskih ljudskih prava u našem društvu. Rezultati projekta su vidljivi i kroz interes velikog broja građana oba pola koji su svojim pitanjima i komentarima direktno učestvovali u televizijskim diskusijama. Našu kancelariju su kontaktirale 124 osobe - 72 žene i 47 muškaraca, dajući svoje komentare na teme i zahtjevajući dodatne informacije o našim aktivnostima. Takođe želimo istaći da je 25 žena pokazalo interes za učešće (direktno ili putem obezbjeđivanja podrške javnosti) u našim aktivnostima koje se odnose na pokretanje kampanja za poboljšanje položaja žena u našoj zajednici, posebno problema koji se odnose na nasilje nad ženama i djecom, obezbjeđivanje bolje

zdravstvene zaštite žena i poboljšanje ekonomskog i obrazovnog položaja žena. Ovo nam daje mogućnosti da ostvarimo dugoročan uticaj projekta kroz iniciranje brojnih follow up aktivnosti koje su povezane sa identifikovanjem problema i pokretanjem kampanja i akcija javnog zalaganja prema relevantnim zvaničnim institucijama. Iako smo imali mogućnost direktnih poziva u TV studio tokom emitovanja TV diskusija, većina žena i muškaraca nas je kontaktirala nakon emisija u našu kancelariju ili su zvali televizijsku stanicu i tražili naše kontakt informacije.

b). Organizovanje javne rasprave "Transparentnost zakonodavnog procesa - promocija učešća javnosti i odgovornost zakonodavca kao garant demokratije". U maju 2003 godine, Udružene žene Banja Luka su organizovale okrugli sto u saradnji sa Međunarodnom pravnom grupom za ljudska prava, kancelarijom u BiH. Učesnice i učesnici su bili žene političarke, predstavnice parlamentarnih političkih partija u Republici Srpskoj, članice lokalnih nevladinih organizacija iz Banja Luke. Razgovarali smo o otvorenosti Narodne skupštine RS prema inicijativama koje dolaze van ove institucije i procedurama za širenje informacija o parlamentarnim sastancima. Žene političarke su posebno naglasile mogućnosti za korištenje parlamentarnih mehanizama, kao što su Komisija za jednakost polova i društveni položaj žena u Republici Srpskoj, kao i političkih partija, sa ciljem lobiranja za važne zakonodavne promjene koje bi mogle unaprijediti ekonomski, socijalni i politički položaj žena i uopšte građana Republike Srpske.

c). Organizovanje javne rasprave "Prioriteti za implementaciju Zakona o jednakosti polova u BiH". U novembru 2003 godine, organizovali smo javno saslušanje u saradnji sa Međunarodnom pravnom grupom za ljudska prava, kancelarijom u BiH. Učesnice i učesnici su bili političarke i političari predstavnice i predstavnici u Narodnoj skupštini Republike Srpske i informisali smo ih stavovima organizacija koje pripadaju civilnom društvu i definisanim modelima za podsticanje učešća građana i građanki u kreiranju politika za implementaciju Zakona.

Kao dio naših aktivnosti javnog zalaganja i lobiranja, Udružene žene Banja Luka su organizovale praćenje rada zvaničnih institucija, posebno zakonodavnog procesa unutar Narodne skupštine Republike Srpske i Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i pripremu amandmana na zakone koji su važni za zaštitu ženskih ljudskih prava i jednakosti među polovima u Bosni i Hercegovini.

5. Jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama

Postignuti rezultati

Kao važan dio naše dugoročne strategije i jačanja naše vidljivosti u lokalnom i regionalnom okruženju, Udružene žene Banja Luka su usmjerile svoje napore na razvoj saradnje, razmjenu informacija i pokretanje zajedničkih inicijativa sa drugim nevladinim organizacijama u oba entiteta Bosne i Hercegovine i cijele regije. Ovdje bismo svakako željeli da istaknemo našu saradnju sa lokalnim ženskim organizacijama - članicama Kvinna till Kvinna mreže u Bosni i Hercegovini, Gender koalicije BiH i RING NVO Anti-trafficking mreže u Bosni i Hercegovini, sa kojima smo razvili brojne inicijative i zajedničke projekte. Naše prijateljice iz međunarodnih organizacija - Kvinna till Kvinna iz Švedske, AmicaEv iz Njemačke i Međunarodne pravne grupe za ljudska prava, kancelarije u BiH omogućile su nam da proširimo svoje perspektive u borbi za bolji položaj žena u našoj zemlji kroz približavanje njihovih iskustava i primjera iz njihovih zemalja. Smatramo veoma značajnim da se kroz saradnju sa njima stalno podsjećamo koliko je važno raditi ne samo na lokalnim problemima, već i biti aktivan na regionalnom i globalnom planu, kako bismo mogli ponuditi našu podršku drugim ženama i povećati našu perspektivu o međunarodnim instrumentima borbe za ženska ljudska prava i jednakost među polovima.

U osam godina svog postojanja, Udružene žene Banja Luka su razvile dobru saradnju sa zvaničnim institucijama, posebno onim koje su po prirodi svoje službene dužnosti odgovorne za razvoj politike i

realizaciju specifičnih koraka za poboljšanje stanja ženskih ljudskih prava i jednakosti među polovima u našem društvu. tokom 2003 godine, posebno smo unaprijedili saradnju sa Vladom Republike Srpske, koja nam je obezbjedila finansijsku podršku za otvaranje sigurne kuće/skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci. Ojačali smo našu saradnju sa ženama političarkama iz lokalnih političkih partija i ženama koje se nalaze u izvršnim organima vlasti, kao što je Narodna skupština Republike Srpske i lokalno vijeće grada Banja Luke. One redovno podržavaju naše aktivnosti javnog zalaganja unutar struktura koje kreiraju politiku i donose odluke i mi im pomažemo kroz obezbjeđivanje informacija i savjeta, pravne ekspertize i različitih analiza problema žena koji su vidljivi u našoj sredini. Naša saradnja sa Centrom za socijalni rad u Banja Luci je unaprijeđena u smislu efikasnijih intervencija i konkretne pomoći u slučajevima žena žrtava nasilja u porodici.

Pregled naših aktivnosti usmjerenih na razvoj saradnje sa nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama

Tokom marta 2003 godine, kao dio aktivnosti projekta Žena i pravo VII koje je podržala Kvinna iz Švedske, Udružene žene Banja Luka su organizovale seminar "Logičko planiranje projekta - Izlazne strategije" za ženske organizacije u Bosni i Hercegovini koje podržava Kvinna till Kvinna iz Švedske. Konsultantica iz SIDA-e Švedske Gđa. Kari Ortengren je bila facilitatorica seminara. Seminar nam je omogućio da razmjenimo iskustva sa našim sestrinskim organizacijama i definišemo u kojoj se fazi sada nalazimo, da dobijemo pomoć koja će nam omogućiti da radimo na razvoju zajedničke strategije opstanka nakon prestanka finansijske podrške od strane Kvinne till Kvinne i drugih međunarodnih organizacija. Naučile smo novi pristup u planiranju i pisanju projekata (LFA method), koji će nam omogućiti da budemo realističnije i konkretnije u planiranju naših budućih aktivnosti.

U septembru 2003 godine, kao dio aktivnosti projekta Žena i pravo VII, podržanog od strane Kvinne till Kvinne iz Švedske, Udružene žene Banja Luka su organizovale radionicu pod nazivom "Kako se predstaviti širokoj javnosti". Radionicu je facilitirala Lena Ag, naša prijateljica iz Švedske. Radionica je obezbjedila prostor za članice nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini koje podržava Kvinna till Kvinna iz Švedske, da unaprijede svoja znanja i komunikacijske vještine u radu sa medijima i dobiju vještine razvoja kampanja i prezentacije svojih projekata, ciljeva i aktivnosti u lokalnoj zajednici. Ovo će sigurno poboljšati prepoznatljivost ženskih inicijativa i snažniju podršku različitih društvenih grupa u lokalnoj zajednici za unaprijeđenje položaja žena i poštovanje ženskih ljudskih prava.

U novembru 2003 godine, članica Udruženih žena Banja Luka je posjetila našu sestrinsku organizaciju Ženski centar u Trebinju i njihovim članicama predstavila naša iskustva u radu sa ženama žrtvama nasilja.

Početak decembra 2003 godine, naša sestrinska organizacija LARA iz Bijeljine je otvorila SOS liniju za žene žrtve trgovine i pozvala članice Udruženih žena Banja Luka da organizuju trening o osnovnim principima rada na SOS liniji za volonterke iz LARE.

U decembru 2003 godine, kao dio naše saradnje sa Ženskim centrom ŽAR iz Sarajeva na projektu "Od (preko) zakona do stvarne ravnopravnosti", podržanog od strane Fonda otvoreno društvo Bosne i Hercegovine, organizovale smo radionicu pod nazivom "**Razvoj strategije za stvarnu primjenu Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini - Platforma za akciju**". Učesnice i učesnici radionice su bile žene i muškarci iz nevladinih organizacija, žene političarke i žene iz medija iz sljedećih gradova u Republici Srpskoj - Banja Luka, Višegrad, Sarajevo, Srebrenica, Bratunac, Gradiška, Novi Grad, Modriča i Prijedor. Ciljevi radionice su bili sljedeći: a). upoznavanje učesnika i učesnica radionice sa Zakonom o jednakosti polova u BiH i specifičnim područjima koje reguliše, b). razvoj dugoročne strategije za primjenu ovog Zakona - definisanje konkretnih i zajedničkih interesa rada, c). definisanje prioriteta i pravaca za aktivnosti nevladinih organizacija u Republici Srpskoj na razvoju NVO Platforme za Akciju za primjenu Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini na cijeloj teritoriji zemlje. Projekat će trajati od novembra 2003 godine do marta 2004 godine.

U periodu od decembra 2003 godine do avgusta 2004 godine, Udružene žene Banja Luka će učestvovati na realizaciji projekta "Sprečavanje nasilja u porodici", kroz razvoj multidisciplinarnih aktivnosti i rada sa žrtvama i počiniteljima nasilja u porodici. Ovaj projekat je rezultat saradnje između Centra za socijalni rad Banja Luka, Udruženih žena Banja Luka, Gender Centra Republike Srpske, Pro Familia - organizacija porodičnih terapeuta Banja Luka i Centra javne bezbjednosti Banja Luka. Aktivnosti projekta su usmjerene prema organizovanju radionica o nasilju u porodici za radnike policije iz nekoliko policijskih stanica u Banja Luci, organizovanja okruglog stola pod nazivom "Prevenција nasilja u porodici" i eksperimentalnog programa usmjerenog na rad sa porodicama koje su pogođene nasiljem u porodici, kroz organizovanje savjetovaništa za počinioce nasilja.

U decembru 2003 godine, Udružene žene Banja Luka su se pridružile radnoj grupi za monitoring udžbenika na gender komponentu. Ova radna grupa je inicirana od strane UNICEF-a i Gender centara u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine. Prvi sastanak je održan 15. decembra 2003 godine u Sarajevu i njegov cilj je bio razvoj radne strategije i određivanje udžbenika koji će se monitorirati. Osnovni ciljevi ove radne grupe su sljedeći: postizanje gender sensitivnih udžbenika u osnovnim školama i stvaranje preduslova za kvalitetniju izradu udžbenika u budućnosti. Osim predstavnika nevladinih organizacija, članovi radne grupe su predstavnici Pedagoškog instituta Republike Srpske, Filozofskog fakulteta u Sarajevu i Gender centra Republike Srpske.

U decembru 2003 godine, članice Udruženih žena Banja Luka su se uključile u Savjetodavni odbor na projektu "**Promocija i edukacija za unaprijeđenje društvenog položaja žena u Bosni i Hercegovini**", koji je pokrenut od strane nevladine organizacije Ambasada lokalne demokratije iz Sarajeva. Glavni ciljevi projekta su usmjereni na organizovanje terenskog istraživanja o potrebama i mogućnostima za korištenje socijalnih usluga zvaničnih instiucija i njihovom kvalitetu i organizovanje zdravstvene i socijalne edukacije žena i mladih djevojaka u lokalnim zajednicama. Na realizaciji ovog projekta, Udružene žene Banja Luka saraduju sa nevladinim organizacijama Žene Ženama Sarajevo, Žene sa Une Bihać, Medica Zenica and Most Višegrad.

Tokom 2003 godine, članice i članovi Udruženih žena Banja Luka su nastavili svoje aktivnosti obezbjeđivanja konsultantskih usluga, treninga i facilitacija na radionicama i seminarima, kao način naše podrške lokalnim i međunarodnim nevladinim organizacijama u Bosni i Hercegovini. Oblasti iz kojih smo radili treninge i konsultacije su sljedeće: vještine javnog zalaganja, izgradnja kapaciteta NVO-a i institucija, strateško planiranje, organizacioni razvoj, ljudska prava, jednakost među polovima, razvoj projektnih prijedloga i analiza logičkog okvira za realizaciju projekata u lokalnoj zajednici, razvoj strategije finansiranja, vođenje kampanja, kolaboracija i umrežavanje, procjena potreba u lokalnim zajednicama i terensko istraživanje, leaderski razvoj i facilitativno liderstvo, trening za razvoj vještina facilitiranja, komunikacijske vještine, medijska prezentacija i upravljanje nevladinim organizacijama.

6. Seminari i radionice:

U maju 2003 godine, članica Udruženih žena Banja Luka je prisustvovala prezentaciji rezultata istraživanja "Nasilje u porodici u regiji Banja Luke i Trebinja". Prezentacija je organizovana na Filozofskom fakultetu - odsjeku za socijalni rad. Istraživanje je organizovano u saradnji Gender centra Banja Luka i Unije studenata socijalnog rada Univerziteta u Banja Luci. Istraživanje je sprovedeno kao pilot projekat u martu 2003 godine u urbanim dijelovima Banja Luke i urbanim i ruralnim zajednicama u Trebinju. Terenski istraživači su bili studenti treće godine socijalnog rada i oni su razvili standardizovane upitnike zasnovane na otvorenim i zatvorenim pitanjima i principu višestruko ponuđenih odgovora. Istraživanje je bilo usmjereno na tri ciljne kategorije: 20% ispitanika u starosnoj grupi između 18 i 25 godina starosti, 40% ispitanika u starosnoj grupi preko 35 godina starosti. Prezentacija organizovana u Banja Luci je bila usmjerena na rezultate istraživanja koji se odnose na urbanu populaciju u Banja Luci.

Prvo pitanje je bilo: šta smatrate kao nasilje u porodici i odgovori su bili sljedeći: fizičko nasilje (96% odgovora), psihološko nasilje (77% odgovora), seksualno nasilje (76% odgovora), sprečavanje donošenja odluka (31% odgovora) i verbalne svađe (29% odgovora). Na pitanje: koliko je često nasilje u porodici odgovori su bili sljedeći: 96% ispitanika ga smatra ogromnim problemom i to 66% žena i 47% muškaraca. Na pitanje da li biste prijavili nasilje u porodici ukoliko biste saznali za njega, 72% ispitanika je odgovorilo potvrdno i 28% ispitanika je odgovorilo negativno. Na pitanje da li biste prijavili nasilje u porodici da se ono desi u vašoj porodici, 84% ispitanika je odgovorilo potvrdno i 16% ispitanika negativno. Na pitanje da li poznajete nekog ko je žrtva nasilja u porodici, 60% ispitanika je odgovorilo potvrdno, a 40% ispitanika negativno. Od broja poznatih žrtava u 60% slučajeva žrtve su žene, a u 28% slučajeva žrtve su djevojke. Najčešći uzroci nasilja koje su prepoznale sve tri grupe ispitanika su sljedeći: alkohol, ljubomora i finansijska zavisnost od nasilnika. Najčešći uzroci nasilja identifikovani putem ovog istraživanja su sljedeći: strah, djeca, finansijska zavisnost i tradicija i vjerovanja da žene trebaju ćutati i slušati svoje muževe i partnere.

U julu 2003 godine, članovi Udruženih žena Banja Luka su učestvovali na prikazivanju filma "Lilya4ever" u Sarajevu. Prikazivanje su organizovali Švedska ambasada u Bosni i Hercegovini, Kvinna till Kvinna i Švedski institut. Nakon prikazivanja filma koji je vezan za iskustva sa trgovinom ljudima u Švedskoj, organizovana je panel diskusija o filmu. Dobili smo ideje da nakon što nabavimo kopiju filma organizujemo prikazivanja za žene u političkim partijama u Republici Srpskoj kako bi ih lobirali za podršku za izmjene Krivičnog zakona Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na trgovinu ljudima, kao i povećanje svijesti o ovom problemu. Naša organizacija planira razviti ove aktivnosti kao pilot projekat.

U decembru 2003 godine, članica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na regionalnoj konferenciji pod nazivom "Implementacija gender politike i prakse", koju je organizovao Gender centar Republike Srpske u Banja Luci. Učesnice su bile žene predstavnice nevladinih organizacija i zvaničnih komisija za jednakost polova iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije i Srbije i Crne Gore. Osnovni zaključci sa konferencije su bili sljedeći: uspostavljanje regionalne saradnje na aktivnostima za postizanje jednakosti i jednakopravnosti među polovima, identifikovanje osoba za organizacijski i tehnički rad na uspostavljanju regionalne mreže, uspostavljanje regionalne mreže zvaničnih institucija koje će raditi na konkretnim koracima za razvoj regionalne saradnje, definisanje aktivnosti i prioriteta za regionalnu saradnju.

U decembru 2003 godine, članica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na okruglom stolu o Pekinškoj deklaraciji i njenoj implementaciji u Republici Srpskoj, koji je organizovao Gender centar Republike Srpske. Uvodničarke su bile gđa. Olivera Kunjadić iz Ministarstva rada Republike Srpske i gđa. Anka Seranić iz Fonda socijalne zaštite. Rasprava je bila usmjerena na sljedeće teme: žene i siromaštvo, žene i oružani konflikt, žensko zdravlje i zaštita ženske djece. Članica Udruženih žena Banja Luka je predstavila naše aktivnosti koje se odnose na promociju Pekinške deklaracije i njene Platforme za akciju.

7. Prepreke u našem radu:

Tokom 2003 godine, organizacija Udružene žene Banja Luka se nije suočila sa značajnijim preprekama i realizaciji naših projekata i planiranih aktivnosti. Zahvaljujući strateškom planiranju i razvoju naših projekata i uspješnom prikupljanju sredstava, nismo imali finansijskih poteškoća da realizujemo svoje aktivnosti. Međutim, osnovna prepreka za dugoročno planiranje i našu održivost u budućnosti predstavlja činjenica da smo, kao i praktično sve lokalne nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini, teško ovisni od podrške međunarodnih organizacija i inostranih vladinih agencija. Ovakva situacija svakako usporava naš organizacijski razvoj i utiče na ukupni uspjeh naših projekata.

dodatnu poteškoću predstavlja komplikovana, politička, socijalna i ekonomska situacija u oba entiteta Bosne i Hercegovine. Uprkos deklarativnoj podršci procesu u Bosni i Hercegovini koji je usmjeren ka otvaranju prema integraciji u Evropsku uniju i NATO program Partnerstvo za Mir, jako je vidljivo da zvanične institucije na entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini pokazuju odsustvo jasnih indikatora progressa u pravcu borbe protiv siromaštva, kriminalnih mreža, korupcije zvaničnika i

uspostavljanja održivih politika unutar zvaničnih institucija u svim segmentima društvenog i ekonomskog progressa i razvoja.

Sve ovo signalizira potrebu za intenzivnim radom lokalnih nevladinih organizacija u budućnosti, posebno u smislu stvaranja uslova za dalji demokratski razvoj i jačanje civilnog društva u svim segmentima života - od obrazovanja, politike i ekonomije do implementacije jednakosti među polovima i jačanja ženskih ljudskih prava.

8. Strateški prioriteti za 2004 godinu:

Tokom 2004 godine, nastavićemo da slijedimo naše strateške ciljeve iz predhodnog perioda i posebno ćemo se fokusirati na sljedeće prioritete:

- Borba protiv nasilja nad ženama i smanjenje diskriminacije zasnovane na polu;
- Aktivnosti usmjerene na jačanje javne svijesti i spriječavanje trgovine ljudima u BiH, sa posebnom pažnjom na djecu i žene iz BiH kao potencijalne žrtve trgovine ljudima;
- Osnaživanje žena da učestvuju u društvenim promjenama kroz aktivnu ulogu u stvaranju javnih politika i procesu donošenja odluka na lokalnom, entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini;
- Javno zalaganje za jačanje položaja žena u našem društvu i smanjenje diskriminacije žena u političkoj, ekonomskoj i društvenoj sferi, kroz aktivnosti na primjeni Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini;
- Jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama u Banja Luci, Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini i drugim zemljama u regiji;
- Razvoj unutrašnjih kapaciteta Udruženih žena Banja Luka.

9. Finansijski pregled za 2003 godinu:

Godina	Aktivnost & Projekat	Donator	Iznos
2003	Žena i pravo - VII	SIDA Švedska - Kvinna till Kvinna Švedska	66623,00 EURO
2003	Žena danas VII - preko implementirajućeg partnera Helsinški parlament građana Banja Luka	SIDA Švedska - Kvinna till Kvinna Švedska	52760,00 EURO
2003	Jednokratna akcija - medijske i edukativne aktivnosti na borbi protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, u saradnji sa organizacijom LARA Bijeljina	Pakt stabilnosti za Jugoistočnu Evropu	8670,91 USD\$
2003	Organizovanje okruglog stola: Sprečavanje trgovine ljudima u bosni i Hercegovini - Mogućnosti za saradnju između nevladinih organizacija i zvaničnih institucija, u saradnji sa organizacijom LARA Bijeljina	Ambasada Republike Češke Pakt Stabilnosti za Jugoistočnu Evropu	4000,00 EURO
2003	Podrška aktivnostima koordinacije RING NVO Mreže protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini u periodu od 6 mjeseci	Mama Cash, Nizozemska	3855,71 EURO
2003	Medijski projekat "Jačanje javne svijesti o diskriminaciji žena i polno uslovljenim kršenjima ljudskih prava u BiH", u saradnji sa AmicaEv Njemačka	EED Njemačka	37618,00 EURO
2003	Sigurna kuća/sklonište za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci	Vlada Republike Srpske Fond otvoreno društvo BiH	70000,00 KM 7500,00 KM
2003/2004	From the Law to Real Gender Equality NVO Platforma za akciju za implementaciju Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, u saradnji sa Centrom za žene ŽAR ZAR Sarajevo	Fond otvoreno društvo BiH, Ženski program	19750,00 KM

Banja Luka, februar 2004